

Խմբագրատան հասցէ՝

Պէյրուզ. Նահր Իպրահիմ փ.,
Թէքէան Կեդրոն, 2-րդ յարկ, ԺըմէյզիԵրեւան. Մամուլի շէնք, Զիմնական
Մասնաշէնք, 2-րդ յարկ, 213ա,
Արշակունեաց 2

Երեքշաբթի 30.08.2022

85րդ Տարի, թիւ 86 (22,556)

1500 Լ.Ո. / 8 Էջ

© zartonkadl@gmail.com

+961 1 444225
+961 81 306 447www.zartonkdaily.net
facebook.com/zartonkdaily

P.O.BOX 11-617 Beirut-Lebanon

Լիբանանեան Լուրեր

Լիբանան Դեպի Համընդհանուր Մթուրթի՞ն

Տարբեր աղբիւրներ կը նշեն, որ մասնաւորապէս «Չահրանի»-ի եւ «Տէյր ամար»-ի երկու գլխաւոր գործարաններու ամբողջական դադրեցումէն ետք Լիբանան պիտի մտնէ համընդհանուր մթութեան փուլ մը:

Իր կարգին գերմանական «Տէօչէ վէլէ» կայքը, իր պէյրութեան աղբիւրներուն յղում տալով նշած է, որ վարչապետ Միքաթի կառավարութիւնը կը ծրագրէ բանակցութիւններ վարել

Ալճերիոյ հետ, այդ երկրէ «Ֆիուլ օյլ» ստանալու Նապատակով:

Նշենք, որ Լիբանանի մէջ առկայ էլէկտրականութեան տագնապը նորութիւն չէ, սակայն այն աւելիով ծանրացաւ երկրին մէջ տնտեսական տագնապի ծաւալումէն եւ երկրի արժեքորոյթին մեծ անկումէն առիկ:

Քաղաքական բազմակողմանի խնդիրներով ծանրացած երկրի օրակարգը կրնայ աւելիով թեժանալ, եթէ Լիբանան անգամ մը եւս մտնէ «համընդհանուր մթութեան» փուլին մէջ:

Լուրեր Արաբական Աշխարհէն

Պաղտատի Կառավարական Գօտիին Մէջ Բախումները Կը Շարունակուին

Շիիթ առաջնորդ Մուքթատա Սաադրի համախոհները կը շարունակեն գնդակոծել Պաղտատի կեդրոնը գտնուող կառավարական «կանաչ գօտին». հակառակ գործող պարետային ժամին՝ այդ շրջանին մէջ պայթումներ եւ փոխհրաձգութեան ձայներ կը լսուին: Այս մասին ըստ «Արեւելք»-ին յայտնած է «ՌԻԱ Նովոստի»-ն յղում ընելով «Ալ-ժազիրա» հեռուստաալիքին:

Իրաքի բժիշկներու վերջին տուեալներով՝ ցուցարարներու եւ անվտանգութեան ուժերու միջեւ տեղի ունեցած բախումներու ընթացքին զոհերու թիւը հասած է 30-ի, աւելի քան 700 մարդ, որոնց շարքին նաեւ՝ անվտանգութեան ծառայութիւններու 110 աշխատակիցներ, վիրաւորուած են:

Շաբ. Էջ 08

Հայկական Լուրեր

Այսօր Ժամը 20:00-Էն, Արցախի Հետ Հայաստանի Կապը Պիտի Իրականացուի Հին Շէն-Մեծ Շէն Գիւղերու Տարածքով

Արցախի Ներքին գործոց նախարարութիւնը կը տեղեկացնէ, որ Օգոստոս 30-ին, ժամը 20:00-էն սկսեալ, Հայաստանի Հանրապետութեան հետ կապը պիտի իրականացուի նոր երթուղիով՝ Բերդաձորի ենթաշրջանի Հին Շէն-Մեծ Շէն գիւղերու տարածքով: Այստեղ քաղաքացիներուն անվտանգութիւնը պիտի ապահովեն ռուս խաղաղապահները:

Արցախի Բնակիչները Ֆիզիքապէս Զեն Կրնար Գոյատեւել Ազրպէյճանի Խնամակալութեան Տակ. Արցախի ՀԿ-ներու Յայտարարութիւնը

Արցախի Հանրապետութեան (Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան) բռնի տեղահանուած քաղաքացիներու հասարակական կազմակերպութիւնները կ'ողջունեն ԵԱՀԿ Մինսկի խումբի աշխատանքին վերսկսումը: Յայտարարութեան մէջ նշուած է.

«Մենք՝ Ազրպէյճանի եւ Թուրքիոյ զինուած ուժերուն կողմէ մեր բնակչութեան վայրերու գրաման հետեւանքով բռնի տեղահանուած և Հայաստանի Հանրապետութեան ու Արցախի Հանրապետութեան այլ շրջաններու մէջ ապաստան գտած բնակիչներս, կ'ողջունենք ամերիկացի նոր համանախագահ Ֆիլիք Ռիզըրի նշանակումը եւ ԵԱՀԿ Մինսկի խումբի աշխատանքին վերսկսումը:

2020 թուականի Սեպտեմբեր 27-ին ահաբեկչական վարձկաններու կիրառումով Թուրքիոյ, Ռուսիոյ եւ Ազրպէյճանի կողմէ սանձազերծած յարձակման իբրեւ արդիւնք մենք՝ Արցախի Հանրապետութեան բնակիչներս (նաեւ նախկին ԼՂԻՄ-ի բնակիչներս) կորսնցուցինք մեր տունները, ունեցուածքը, պատմական եւ հոգեւոր արժեքները, եւ մեր հարազատներու շիրիմները այցելելու հնարաւորութիւնը:

Յոյսով ենք, որ ԵԱՀԿ Մինսկի խումբը պիտի շարունակէ իր աշխատանքը՝ հաշուի առնելով Արցախի Հանրապետութեան բնակիչներուն կարծիքը, այն է՝ մեր օրինական ինքնորոշման իրաւունքը, որ արտայայտուած է մեր կողմէ 1988 թուականին եւ հաստատուած այդ իրաւունքի իրականացման համար մեր 32 տարուան պայքարով:

Շաբ. Էջ 02

ՎԱՀԱՆ ԹԵԹԵԱՆ ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

2022 – 2023 Տարեշրջանի Կրթաթոշակը Անվճար Է

Արձանագրութիւնները կը վերսկսին Սեպտեմբեր 6-ին Երկուշաբթիէն Ուրբաթ կ.ա. Ժամը 9:00 – 12:00

☎ +961 1 260 525 / +961 1 260 574

✉ info@vahantekeyan.com

🌐 vahantekeyan.com

Հայկական Լուրեր

Անկախ Արցախը՝ Հայկական Արցախ Ունենալու Հիմնական Երաշխիքն Է. Ստեփանակերտի Մեջ Քայլերը Եւ Հանրահաւաք՝ Նուիրուած Արցախի Հանրապետութեան Հռչակման

Արցախի Հանրապետութեան օրուան առիթով Արցախի Ազգային Ժողովի բոլոր հինգ խմբակցութիւններուն նախաձեռնութեամբ Սեպտեմբեր 2-ին կը յայտարարուի հանրային ձեռնարկներու կազմակերպման մասին:

Այդ օրը՝ ժամը 17:30-ին, Ստեփանակերտի Ազատութեան հրապարակէն բոլոր քաղաքացիներն ու մայրաքաղաքի հիւրերը կը հրաւիրենք քայլերի, իսկ ժամը 19:00 -ին կեդրոնական՝ Վերածնունդի հրապարակին վրայ տեղի կ'ունենայ հանրահաւաք՝ Նուիրուած Արցախի Հանրապետութեան հռչակման: Արցախի ժողովուրդը հաւատարիմ է իր զաւակներուն արեամբ հաստատուած, հազարաւոր նուիրեալներու յամառ աշխատանքով ու քրտինքով կերտուած ինքնիշխան պետականութեան: Մասնակցելով

երթ-հանրահաւաքին, մենք կը միանանք ազատութեան համար շարունակուող պայքարին՝ աշխարհին ի ցոյց դնելով մեր միասնականութիւնը եւ մեր իրաւունքներուն տէր կանգնելու կամքն ու վճռականութիւնը: Անկախ Արցախը՝ հայկական Արցախ ունենալու հիմնական երաշխիքն է:

ԱՅ Ազգային Ժողով

Պատմութեան Մէջ Այսօր

Մարգարիտա Միքայէլեան

Մարգարիտա Իսահակի Միքայէլեան (30 Օգոստոս 1927, Մոսկուա, Ռուսաստան – 10 Դեկտեմբեր 2004, Մոսկուա, ՌԴ), թատրոնի եւ ֆիլմի բեմադրիչ, սենարիստ, ֆիլմի բեմադրիչ Սերգէյ Միքայէլեանի կինը:

Մարգարիտա Միքայէլեան, ծնած է 1927 թուականին Մոսկուայի մէջ: 1952 թուականին աւարտած է Մոսկուայի Ա. Լունաչարսկի անուան Թատերական արուեստի

պետական հիմնարկի (ԳԻՏԻՍ) բեմադրիչի բաժինը: 1951 թուականէն ներկայացումներ բեմադրած է Սարատովի, Գորկիի, Մոսկուայի «Սովրեմեննիկ» եւ այլ թատրոններու մէջ: 1953-1956 թուականներուն եղած է Թաւրիթի Օսթրովսքիի անուան գեղարուեստա-թատերական հիմնարկի դերասանական դասընթացներու ղեկավարը: Բեմադրած է շարք մը ներկայացումներ ուղղակական թատրոններուն մէջ: 1966-1982 թուականներուն աշխատած է Մոսկուայի Սատիրա թատրոնին մէջ որպէս բեմադրիչ: Մահացած է 2004 թուականին: Թաղուած է Պերետելկինսկի գերեզմանոցը:

Արցախի Բնակիչները Ֆիզիքապէս Զեն Կրնար Գոյատեւել Ազրայէճանի Խնամակալութեան Տակ. Արցախի ՀԿ-ներու Յայտարարութիւնը

Սկիզբը Էջ 01

Ցեղական խտրականութեան քաղաքականութիւնը, հայատեացութիւնը եւ Ազրայէճանի ներկայ քաղաքականութիւնը՝ ուղղուած Արցախի Հանրապետութեան տարածքի հայերէն ցեղական գտման, խաղաղ բնակչութեան դաժան սպանութիւնները, խաղաղ բնակչութեան դէմ զոյնի արգիլուած տեսակներու կիրառումը եւ Լաչինի մարդասիրական միջանցքի գրաւման ու Բերձոր քաղաքի, Աղաւնօ եւ Ներքին Սուս գիւղերու բնակիչներու բռնի տեղահանման հետ կապուած վերջին իրադարձութիւնները կը վկայեն այն մասին, որ Արցախի Հանրապետութեան բնակիչները ֆիզիքապէս չեն կրնար գոյատեւել Ազրայէճանի խնամակալութեան տակ: Նոյնի մասին կը զգուշացնէ նաեւ Լեմկինի Ցեղասպանութեան կանխարգելման ուսումնարանը, որ

երկրորդ նախագգուշացումը ուղարկած է Ազրայէճանին (Iemkininstitute.com)՝ դատապարտելով ատելութեան խօսքը, սպառնալիքներն ու վայրագութիւնները, որոնք կը քարոզուին Ազրայէճանի մէջ պետական մակարդակով հայերու եւ հայկական ինքնութեան դէմ: Մենք յոյսով կը սպասենք Արցախի Հանրապետութեան հիմնախնդրի արդարացի երկարաժամկետ լուծում՝ միջազգային խորհրդածողովներու հիման վրայ անոր բնակիչներու իրաւունքներու պաշտպանութեան ծիրէն ներս: «Վերադարձ դէպի Դիզակ» ՀԿ «Յանուն Հաղորութի» ՀԿ «Հաղորութի օկուպացիա» ՀԿ «Վերադարձ Զաշաթաղ» ՀԿ «Վերադարձ Զարվաճառ» ՀԿ «Կռունկ» ՀԿ «Շուշիի բռնի տեղահանութեան» ՀԿ»

ՎԱՀԱՆ ԹԵԲԵԵԱՆ ՄԻՋՆ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

2022-2023 տարեշրջանի ԿՐԹԱԹՈՇԱԿԸ ԱՆՎՃԱՐ Է

- ✿ Հայեցի եւ Ազգային Դաստիարակութիւն
- ✿ Նկարագրակերտման Ծրագիր / Character Education Program
- ✿ Կեանքի Հմտութիւններ / Life Skills
- ✿ Աշակերտակեդրոն Ուսուցում / Student Centered Learning
- ✿ Արտադասարանային Բազմազան Ծրագիրներ
- ✿ Կրթական Արուեստագիտութեան Օգտագործում / Educational Technologies in the Classroom
- ✿ STEAM (Coding / Robotics)
- ✿ Հոգատար Միջավայր / Caring Environment

ՎԵՐԱՄՈՒՏ

- ՊրեզիԷ՝ Երկուշաբթի 19 Սեպտեմբեր
- Նախ. եւ Միջն.՝ Երկուշաբթի 26 Սեպտեմբեր
- Մանկապարտեզ՝ Երկուշաբթի 3 Հոկտեմբեր

Արձանագրութիւնները կը շարունակուին Սեպտեմբեր 6-էն սկսեալ՝ Երկուշաբթիէն Ուրբաթ, կէսօրէ առաջ ժամը 9-12

Օտար Բարքեր

ԳԵՈՐԳ ԲԵՕՇԿԵՐԵԱՆ
«Չարթոնք»ի Երեց Աշխատակից

Ղաշնամուրի Համերգ, Բայց Ու՞ր . . .

Երբ ղաշնամուրի համերգի մասին խօսինք, անմիջապես մեր երեւակայութեան պատկերներն փայլ կը պարզուի համերգասրահ մը եւ կամ ալ բացօթեայ վայր մը՝ ինչպիսին են Նիւ Եորքի կեդրոնական զբոսավայրը եւ Լոս Անճելեսի Hollywood Bowl-ը:

Սրահին առաւելութիւնը այն է որ արդիական ջեռուցումի միջոցներով՝ ան ամառը զով կ'ըլլայ եւ ձմեռն ալ տաքով: Իսկ բացօթեայ վայրին առաւելութիւնը այն է որ համերգէն առաջ կանուխ կրնաս երթալ հոն՝ եւ փիքնիքի ձեռով, սեղան մը սարքելով՝ կերուիսում կազմակերպել:

Սակայն մեր այսօրուան համերգը տեղի կ'ունենայ վերոյիշեալ վայրերէն բոլորովին տարբեր տեղ մը, ուր ոչ ջեռուցում գոյութիւն ունի եւ ոչ ալ կերուիսում: Հիմա թոյլ տուէք որ բացատրեմ:

Արդարեւ, Իտալացի ղաշնակահարուհի եւ լեռնագնաց Էլիզա Թոմելլինին բարձրացած է Monte Rosa, որ կը գտնուի այն գագաթին վրայ՝ ուր Չուիցերիան եւ Իտալիան իրար կը միանան: Իսկ իր ղաշնակը ինքնաթիռով բարձրացած է հոն (տես նկարը), ուր արուեստագիտուհին ելոյթ ունեցած է:

Հետաքրքրական է գիտնալ որ վերոյիշեալ գագաթը կը գտնուի 14,000 ոտք (4,267 մետր) բարձրութեան վրայ, իսկ օդի ջերմութիւնն է՝ -15C աստիճան: Գալով Էլիզային՝ ան պաղէն պաշտպանուելու համար բոլորէ շատ հաստ ձեռնոցներ հագած է, ինչպէս կը տեսնէք:

Երբ Էլիզային հարցուցած են թէ ինչո՞ւ ձեռնարկած է այսպիսի վտանգաւոր սիրագործութիւն մը: Ան պատասխանած է թէ իր կեանքի երկու կիթերը՝ լեռնագնացութիւնն ու ղաշնամուր նուագելը, ուզած է միացնել՝ որպէսզի մարդիկ աւելի լաւ հասկնան աշխարհի գեղեցկութիւնը:

Էիզա որոշած է նաեւ իր եզակի այս առաքելութեան նիւթական հասոյթը ամբողջովին յատկացնել Նեփալի տնանկ երեխաներու համար կառուցուած բնակարանին:

Ասկէ աւելի մարդասիրական եւ նուիրական ձեռնարկ մը կարելի՞ է երեւակայել քսանմէկերորդ դարու մէջ, ուր դրամը կը տիրէ եւ մարդկութիւնը հեռու կը մնայ մեր միտքերէն ու սրտերէն . . .

Նոր Մրցանիշ մը եւս, Բայց Ինչի՞ մէջ . . .

Վերջերս Guinness World Records-ը ողորդած է Նոր մրցանիշներու հաստատումով: Ան ի տեղեկութիւն յիշեմ որ 1955-1999-ը, տարին մէկ անգամ հրատարակուած՝ մրցանիշներու այդ գիրքը կը կոչուէր The Guinness Book of Records.

Ինչ որ է, հիմա գանք մեր բուն նիւթին: Այս պատմութիւնը մեզի կու գայ Ֆլորիտա նահանգի Մայամի քաղաքէն, ուր կ'ապրի մեր հերոսը՝ Ռամիրո Ալանիս: Իսկ ի՞նչ է անոր սիրագործութիւնը: Հիմա թոյլ տուէք որ բացատրեմ: Ուրեմն այս տարօրինակ մարդը (տես նկարը), Նոյն ֆիլմը՝ Spider-man: No Way Home-ը 292 անգամ դիտած է Դեկտեմբեր ամսուան կեսերէն մինչեւ

175 Տարիներու Աւանդը

Դոկտ. ԶՐԱՅՐ ԾԵՊԵՃԵԱՆ

Յայաստանեայց Աւետարանական եկեղեցին իր ծնունդով հայկական է: Ահա թէ ինչու ան անուանուեցաւ Հայաստանեայց: Իր նպատակը հայ ժողովուրդի կեանքին մէջ զարգացնել եւ ամրապնդել էր հոգեւոր-մտաւոր արժէքներ, որուն հիմքը Աստուածաշունչի պատգամին ընկալումն էր իւրաքանչիւր հայորդիի համար: Եւ Աստուածաշունչը կարդալը եւ ընկալելը բոլոր հայորդիներու համար է առանց տարիքի եւ ուսման մակարդակի: Հայաստանեայց Աւետարանական եկեղեցին իր այս առաքելութիւնը եթէ մէկ կողմէ իրագործեց եկեղեցական իմաստով բայց Նոյնքան նաեւ կրթական, ընկերային, մշակութային եւ այլ բնագաւառներէ ներս: Պատմական Հայաստանէն ու Կիլիկիայէն սկսած եւ արեւելեան Հայաստան ու Արցախ՝ եւ այսօր սփիւռքի շատ մը երկիրներու մէջ՝ Հայաստանեայց Աւետարանական եկեղեցին մնաց հաւատարիմ իր կոչումին եւ առաքելութեանը մէջ: Ան այսօր կը շարունակէ իր ընթացքը սատարելով հայ ժողովուրդի հոգեմտաւոր զարգացումին:

Հայաստանեայց Աւետարանական եկեղեցին չի հաւատաց ու մինչեւ այսօր թիւի ուժին: Անոր առաքելութիւնը հայ մարդուն հոգեւոր ուժը զարգացնելու համար է որ պիտի սատարէ հայ ժողովուրդին կեանքի շարունակականութեանը: Հոգեւոր ուժն է որ կը կերտէ կեանք: Պատմութիւնը կը կերտուի եթէ թիւով բայց շատ աւելի հոգեմտաւոր կարողականութեամբ եւ զօրութեամբ: Այս իմաստով, հայ ժողովուրդի կեանքին վերջին 175 տարիներու ժամանակահատուածին մէջ, Հայաստանեայց Աւետարանական եկեղեցին ունեցաւ իր կարեւոր ներդրումը հայուն հայապահպանումի եւ ազգապահպանումի կեանքի պատմութիւնը դնելով շարունակական գործընթացի մէջ: Եթէ պատմութիւնը իր անցեալով բայց Նոյնքան այսօր ու ապագայի տեսլականով:

Յարգանքի եւ երախտագիտական խօսք Հայաստանեայց Աւետարանական եկեղեցիի հիմնադիր քառասուն անդամներուն: Բայց Նոյնքան նաեւ անոր պատմութիւնը կերտած եւ մինչեւ այսօր իւրաքանչիւր եկեղեցական ու աշխարհական միտքին, որոնք ոչ մէկ ճիգ չի խնայեցին հայուն հոգեւոր արժէքները ու անոնց գնահատումը վառ պահելու համար:

Շնորհաւոր 175 ամեակ եւ բարի երթ Նոր ամեակներու: Նոր ամեակներ բայց մէկ կարեւոր տեսլական: Քրիստոսի, Եկեղեցիին ու հայ ժողովուրդին հոգեմտաւոր ու ազգային արժէքներու ամրապնդումին ի խնդիր:

Եւ այս Հայաստանեայց Աւետարանական եկեղեցիին 175 տարիներու աւանդն է որ պիտի շարունակուի:

Մարտ ամսուան կեսերը . . . Այդ ընթացքին՝ պատահած է որ ան օրական հինգ անգամ դիտած է Նոյն ֆիլմը:

Հետաքրքրական է նաեւ գիտնալ որ Ռամիրոս՝ ընդհանուր առմամբ 720 ժամ վատնած է այդ ֆիլմը դիտելու համար, որը կը հաւասարի 30 օրուան: Իսկ այդ արկածախնդրութեան համար՝ ան ծախսած է 3,500 տոլար: Բայց ինչո՞ւ այս բոլորը, որպէսզի իր սիրագործութիւնը արձանագրուի Guinness World Records-ի մէջ:

Որպէսզի յաջողի իր առաքելութեան մէջ, Ռամիրոս՝ ֆիլմը դիտած պահուն, գրկուած էր հետեւեալ անհրաժեշտ կարիքները գոհացնելէ: Ան չէր կրնար քունի անցնիլ, բջիջային հեռախօսը գործածել եւ Նոյնիսկ արտաքնոց երթալ: Մէկ խօսքով՝ ան բաւական զոհողութիւններ ըրած է յաջողութիւնը ապահովելու համար, չէ՞ք խորհիր:

Ան վերջապէս հասած է իր նպատակին: Ինչո՞ւ վերջապէս ըսի, որովհետեւ 2019 թուականին ան փորձած է մրցանիշ հաստատել, սակայն ձախողած է: Այդ թուականին՝ անոր սիրագործութիւնը եղած է 191 անգամ դիտել՝ Avengers: Endgame ֆիլմը:

Ես պիտի ըսեի՝ «Կամենալը՝ Կարենալ է», բայց ի գին ինչի՞!

Մշակութային Արձագանգ

Յուշարձան - Չարենց - 125-ամեակ

Կազմեց ՌՈՒԲԻՆԱ ՕՅԱՆԵԱՆ

Այս տարի հայ մեծանուն բանաստեղծ Եղիշե Չարենցի ծննդեան 125-եւ մահուան 85-ամեակն է: Ստորեւ բերում են "Գանգրահեր տղայ" յուշարձանի մասին տեղեկություններ ու պատկերներ: Գրությունս վերջացնում եմ մի առաջարկով: Յոյս ունեմ առնչակից կառույցներն ու հետաքրքրուողները կ'արձագանքեն:

**«Գանգրահեր Տղան»
Յուշարձանը**

ԻՆՁ

Քո անունի, Չարենց,
Ասունասն է՝ «Արեւ» -
Եւ բառն - «հանճարեղ»:
* * *

Արեւի նարնջէ ֆոնին
Տեսնո՞ւմ եք
Դուք
Թեք
Երկաթէ պրոֆի՛լը իմ...

Եղիշե Չարենց

Գանգրահեր տղայի յուշարձանը գտնուում է Հայաստանի Կոտայքի մարզի Չարենցաւան քաղաքի մուտքում, ու համարում է Չարենցաւան քաղաքի խորհրդանշը: Գանգրահեր տղայի յուշարձանի համար հիմք է եղել Չարենցի համանուն բանաստեղծությունը: Յուշարձանը կառուցվել է 1980 թվականին: Զանդակագործն է

Խաչիկ Միրիջանեանը: Շինարարը՝ ճարտարապետ Հենրիկ Առաքելեանը: Յուշարձանի բացմանը ներկայ է եղել մարշալ Յովհաննես Բաղդամեանը եւ, ի յիշատակ այդ օրուայ, ծառ է տնկել:

Յուշարձանից իմ ստացած առաջին տպավորությունն այն է, որ գանգրահեր հայ տղան արեւածին է. արեւորդի՝ ինչը բնորոշ է հայերին ու հայերի նախնիներին: Արեւածին տղան բարձրանում ու սլանում է վեր՝ հասնելու համար հենց արեւին: 2006 թվականին առաջին անգամ Ե հնչել այս յուշարձանի անմխիթար վիճակի մասին: Չկարողացայ ստուգել, որ հիմա ինչ վիճակում է գտնուում Գանգրահեր տղայի յուշարձանը, եւ արդեօք վերանորոգվել է: Եթե նորոգման աշխատանքներ չեն տարուել, պիտի առաջարկել ու պահանջել Չարենցաւանի քաղաքապետարանից ու Հայաստանի մշակութային կազմակերպություններից՝ Եղիշե Չարենցի անունով քաղաքի այս

յուշարձանի նորոգումը սկսեն այս տարի՝ Եղիշե Չարենցի ծննդեան 125-ամեակի առիթով:
Առ ի ուշադրություն մշակութային

ու գրական առնչակից կառույցներին՝ Հայաստանում եւ Սփիւռքում, յատկապես Հայաստանում ապրողներին:

Մարզական

Փոքրիկն Սարգիս Չէյթեան Երկրորդ Հանդիսացաւ Ճատրակի Տար Էլ ՀարՖ Մրցաշարին

Կիրակի, 27 Օգոստոս 2022-ին, Լիբանանի ճատրակի ֆեդերասիոնին

հովանավորությամբ, Տեր Էլ ՀարՖ ակումբին կազմակերպությամբ, Ճատրակի միջազգային ֆեդերասիոնին կողմէ ճանաչում վայելող մրցաշարք մը տեղի ունեցաւ տեղույն կեդրոնին մէջ:

Մրցաշարքը բաժնուած էր երեք կարգերու. բաց՝ բոլոր տարիքներու համար, 10 եւ 8 տարեկանէն փոքրեր: ՀԵԸ Անդրանիկ Անթիլիաս ճատրակի դպրոցը (ակադեմիա) ութ մարզիկներով մասնակցեցաւ մրցաշարքին եւ նուաճեց երկու մետալ: Ուշագրաւ էր չորսամեայ տաղանդաւոր փոքրիկ՝ Սարգիս Չէյթեանի մասնակցութիւնը ութ տարեկանէն փոքրերու մրցաշարքին: Ան, չորս կետ ապահովեց առաւելագոյն վեցէն եւ երկրորդ հանդիսացաւ, չափելով արծաթ մետալ: Իսկ Զրիսթոս Ֆրեմ՝ 10 տարեկանէն փոքրերու մէջ երրորդ հանդիսացաւ՝ պրոնգ մետալ: Սարգիս Չէյթեան երեք մրցաշարքերու մասնակցած է ընթացիկ տարուան մէջ: Բոլորէն ալ մետալ

ապահոված է ՀԵԸ Անդրանիկ Անթիլիասին:
Զերմօրէն կը շնորհաւորենք ՀԵԸ Անդրանիկ Անթիլիասի ճատրակի

ակադեմիային արձանագրած յաջողութիւնը եւ նորանոր յաղթանակներ կը սպասենք փոքրիկն Սարգիս Չէյթեանէն:

Առողջապահական

Տաքութիւնը եւ խոնաւութիւնը Կրնան Զոգեկան Խանգարումներ Յառաջացնել

Արեւոտ, տաք եւ խոնաւ եղանակի ազդեցութիւնը կրնայ ծանր հոգեբանական ախտանշաններ յառաջացնել, որ շտապ օգնութիւն կը պահանջեն: Այս մասին գրուած է Օլպանիի համալսարանի գիտնականներու կողմէ կատարուած հետազոտութեան մը մէջ, որոնք օգտագործած են Նիւ Եորքը Նահանգի եղանակի տուեալները եւ շտապ օգնութեան հիւանդանոցներ այցելութիւնները՝ գնահատելու համար, թէ ինչպէ՛ս եղանակային օրինաչափութիւնները կ'ազդեն հոգեկան խանգարումներ ունեցող մարդոց վրայ:

Այդ բացայայտումները, որ հրապարակուած են Environment International ամսագրին մէջ, կրնան հիմք հանդիսանալ հիւանդներու խնամքի բարելաւման ռազմավարութիւններու մշակման համար: Խուժմը օգտագործած է եղանակային տուեալները NYS Mesonet-էն՝ UAlbany-ի կողմէ օգտագործուող Նիւ Եորքի իւրաքանիւր վարչական շրջանի եւ թաղամասի մէջ 126 մեթէօ-կայաններէ բաղկացած ցանց, որ կ'արձանագրէ մթնոլորտի եւ հողի պայմանները 5 վայրկեան ընդմիջումներով: Անոնց հետազոտութեան մէջ ուսումնասիրուած է ջերմաստիճանի, արեւի ճառագայթման, յարաբերական խոնաւութեան, տաքութեան «ինտեքս»ի եւ անձրեւի/ձիւնի վերաբերեալ տուեալները:

Հետազոտութեան ընթացքին, Նիւ Եորքի մէջ արձանագրուած է 547 540 այցելութիւն հոգեբուժական շտապ օգնութեան բաժանմունք:

Հետազոտութեան արդիւնքները

ցոյց տուած են, որ բարձր ջերմաստիճանի, արեւու ճառագայթման եւ յարաբերական խոնաւութեան համադրութիւնը կը ներկայացնէ ծանր հոգեկան խանգարումներու ախտանշաններու յառաջացման մեծագոյն վտանգը: Այդ «էֆեքթ»ը իր գագաթնակէտին կը հասնի՝ անցումային Սեպտեմբեր եւ Հոկտեմբեր ամիսներուն: Առաւել զօրաւոր ազդեցութեան ենթարկուած բնակչութեան շարքին, մասնաւորապէս, եղած են տղամարդիկ՝ սպանախօսներ եւ աֆրոամերիկացիներ 46-65 տարեկան:

Հոգեկան խանգարումներու որոշ դասակարգեր զգալիօրէն արձագանգած են եղանակային պայմաններու որոշ համակցութիւններուն: Օրինակ, հիւանդանոցներու մէջ շտապ օգնութեան սենեակ այցելութիւններու աճ նկատուած է Նիւթերու օգտագործման հետ կապուած, երբ արեւային ճառագայթումը, ջերմաստիճանը, տաքութեան «ինտեքս»ը եւ խոնաւութիւնը բարձր էին: Տրամադրութեան խանգարումներու ծանր ախտանշանները, որոնք կը ներառեն «տիփրեշըն»ը եւ երկբեւեռ խանգարումը, համընկած են արեւու պակասի եւ տաքի հետ:

Յօդուային Բջիջներէն Ուղեղ Եւ Բաբախող Սիրտ Ընդգրկող Սաղմ Կ'Աճեցուի

Գիտնականները առաջին անգամ ըլլալով մուկի ցօղունային բջիջներէն սաղմեր աճեցուցած են, որոնց մօտ ուղեղ, բաբախող սիրտ եւ մարմնի այլ օրկաններու հիմքեր ձեւաւորուած են, գրուած է Nature ամսագրին մէջ: Փորձի ընթացքին, Քեմպրիճի համալսարանի կենսաբանները աշխատած են երեք տեսակի ցօղունային բջիջներու՝ սաղմային ցօղունային բջիջներու (ESC), «թոֆոպլասթ»ներու (TSCs) եւ iXEN բջիջներու հետ: Գիտնականները դասաւորած են «Էմպրիոնէնսիզ»ի մէջ ներգրաւուած «ճին»երու որոշ խումբերու «Էքսփրեշըն»ը՝ բջիջներու կառուցուածքներու ինքնակազմակերպման հասնելով, որոնք զարգացման յաջորդական փուլեր անցած են 8.5 օրուան ընթացքին: Անոնց մօտ կծկուող սիրտեր, առաջնային եւ միջին ուղեղ, ինչպէս նաեւ դէղնուցի պարկ ձեւաւորուած է:

Մարդու սաղմի յաջող զարգացման համար ճիշդ փոխազդեցութիւն անհրաժեշտ է այն հիւստածքներու միջեւ, որոնք սաղմ կը դառնան, եւ այն հիւստածքներու՝ որոնք կը կապեն սաղմը մօր հետ: Բեղմնաւորումէն ետք, առաջին շաբթուան ընթացքին, երեք տեսակի ցօղունային բջիջներ կը զարգանան. մէկը ի վերջոյ օրկանի սեփական հիւստածքներ կը դառնայ, իսկ միւս երկուքը կը նպաստեն սաղմի զարգացման: Յօդուային բջիջներու այս արտասաղմային տեսակներէն մէկը «փլասենթա»ն է, իսկ երկրորդը՝ դէղնուցի պարկը, ուր սաղմը կ'աճի եւ ուրկէ սննդանիւթեր կը ստանայ:

Գիտնականները մէկտեղած են բոլոր երեք տեսակի ցօղունային բջիջներու մշակոյթները ճիշդ համամասնութեամբ եւ ճիշդ սննդարար միջավայրի մէջ: Հեղինակները իրենց հետազոտութեան հիմնական ձեռքբերումը կը նկատեն գրեթէ ամբողջական սաղմային ուղեղի ձեւաւորումը: Գիտնականները նաեւ անջատած են նեարդային խողովակի զարգացման համար պատասխանատու «ճին»ը: Եզրակացութիւն՝ «սինթէթիք» սաղմերու մօտ ճիշդ նոյն արատները զարգացած են, ինչ որ համապատասխան է «միւթեշըն»ով կենդանիներու մօտ: Այդ մէկը կը հաստատէ այն մասին, որ աճեցուած սաղմերը նման են բեղմնաւորուած սեռական բջիջներէն ստացուած սաղմերուն:

Ստացուած սաղմերը յարմար հարթակ են սաղմային գործընթացներու in vitro ուսումնասիրութեան համար: Հետազոտողները յոյս ունին, որ ստոնք կ'օգնեն հասկնալու, թէ ինչո՞ւ տարրալուծարանային պայմաններու մէջ արտամարմնային բեղմնաւորում զարգացնող որոշ սաղմեր ողջ կը մնան եւ կը շարունակեն ամբողջական օրկանիզմ դառնալ, իսկ միւսները կը մահանան: Յայտնի է, որ յղութեան արհեստական ընդհատման բարձր վտանգը տեղի կ'ունենայ այն ժամանակ, երբ երեք տեսակի ցօղունային բջիջները կը սկսին իրարու մեքենական եւ քիմիական ազդանշաններ ուղարկել, որոնք սաղմին ցոյց կու տան, թէ ինչպէ՛ս պէտք է ճիշդ զարգանայ:

Միջանկեալ Սնունդը Կը Յանգեցնէ Բացասական Հետեւանքներու

Սննդաբան Օլկա Յուրսքայա հարցազրոյցի մը ընթացքին յայտնած է, թէ ինչպէս կարելի է միանգամընդմիջտ զանց առնել միջանկեալ սնունդը: Մասնագէտին խօսքով՝ մարդոց մեծամասնութիւնը կը կարծէ, որ միջանկեալ սնունդը անօթութիւնը յազգենելու համար է, բայց իրականութեան մէջ այդպէս չէ: Իւրաքանչիւր միջանկեալ սնունդ կը բարձրացնէ «ինսուլին»ի մակարդակը, ինչ որ կը բարձրացնէ անօթութեան զգացումը:

Բացի ատկէ, արեան մէջ «ինսուլին»ի աւելցած քանակը կը յանգեցնէ հետեւեալ բացասական հետեւանքներուն.

- ճանաչողական գործունեւութիւններու վատթարացում

- տագնապի եւ «տիփրեշըն»ի յառաջացում
- քաղցկեղի եւ սրտանօթային հիւանդութիւններու վտանգի բարձրացում
- աւելորդ ճարպի կուտակում
- մկաններու թուլացում
- լեարդին մէջ ճարպի յառաջացում
- տեսողութեան եւ երիկամներու գործունեւութեան վատթարացում

Հետեւեալ պարզ յանձնարարութիւնները կը նպաստեն հրաժարելու միջանկեալ սնունդէն

1. միջանկեալ սնունդը աւելցնել ճաշին՝ որպէս «տիզըրթ»
2. հետեւիլ ցած ածխաջուրերով սննդականոնի
3. աւելցնել օգտագործուող ճարպի քանակը

4. սննդականոնին մէջ ներառել բջիջանիւթ պարունակող յաւելեալ ուտելիքներ

5. չմոռնալ ֆիզիքական «աքթիվութեան» մասին, պէտք է պարբերաբար մարզանք ընել

6. ստանալ սննդային մակարդի մէջ գտնուող «քալսիում», «մալնիզիում», «զինք», «քրոմ», վիթամին D եւ վիթամին B1:

Առաջնորդել... Ո՛ր ենք, Ո՛ր Կ՛ուզենք Հասնիլ եւ Ինչո՞ւ

ՅԱԿՈԲ ՊԱԼԵԱՆ

«Անկումը պարտություն չէ: Պարտություն է մնալ հոն ուր ինկած ենք»:
Սոկրատ

Օգոստոսը կ'աւարտի:

Ինքնապատակ դարձած արձակուրդ վայելած ըլլանք թէ ոչ, գիտենք թէ յառաջիկայ օրերը եւ ամիսները լաւ ոչինչ կը խոստանան: Հեռու ըլլանք թէ մօտ: Առօրեական մտահոգութիւններուն վրայ գումարուած են մղձաւանջայիններ, որոնց դէմ պաշտպանուիլ մեր հասողութեան սահմանէն հեռու է: Բայց տիպուած ենք ձեռնաձախ չմնալ:

Զմեռնամուտին, Եւրոպան կը պատրաստուի մտելու, ռուսական կազ եթէ հասնի անգամ, մարդիկ սուղ պիտի վճարեն: Այդ սուղ վճարելու հարկադրանքը պիտի անդրադառնայ քաղաքացիներու կենսամակարդակին, պիտի նուազի անոնց գնողական կարողութիւնը, պատճառ պիտի դառնայ դժգոհութիւններու: Պարենաւորման հարցեր կան ուքրայինական պատերազմի պատճառով: Հացի տագնապ կը դիմաւորեն արդէն կարգ մը ափրիկեան երկիրներ, նաեւ Լիբանանը, որոնք սովի կրնան մատնուիլ: Ուքրայինայի կողքին կանգնած երկիրներ Նիւթական եւ գինական աջակցութիւն կը ցուցաբարեն, որ կը գնահատուի հսկայական գումարներով, ինչ որ, վաղ թէ ուշ, բացասական կերպով պիտի անդրադառնայ այդ երկիրներու տնտեսութեան: Անոնցմէ շատեր անմիջականօրէն կարիք ունին ռուսական վառելանիւթին: Ռուսիա կրնայ կազի մատակարարումը դադարեցնել, կամ գինը բարձրացնել եւ այդ յաւելեալ եկամուտը ծառայացնել պատերազմը շարունակելու:

Լուրերուն կը հետեւինք մեքենական հետաքրքրութեամբ, առանց շատ ալ մտածելու, որ գրեթէ համաշխարհային պատերազմ տեղի կ'ունենայ, որ ան բոլորի դններուն առջեւն է: Կարելի՞ է չմտածել յոռեգոյնի մասին: Եթէ ռմբակոծուին, գիտակցաբար, կամ սխալմամբ, Ուքրայինայի հիւլէակայանները, - մէկէ աւելի, - բնութեան պաշտպանութեան համար խօսուող ճառերը եւ գումարուող ժողովները կը դառնան փուչիկ: Սարսափելի է մտածել հիւլէական աղետի մասին, որ պատերազմողներու աշխարհագրական գօտիին մէջ պիտի չմնայ: Օր մը բանգէտ մը պէտք է ըսէ, թէ գործածուած ռումբերու արտադրած ջերմութեան հետեւանքները ի՞նչ են բեւեռներու եւ լեռներու սառցակոյտներու ահետացման համար: Ինչպէ՞ս կը խախտենք բնութեան կարգը, անտառային հորդեհները, հեղեղները, ծովերու մակերեսի բարձրացումը եւ վաղը բնակելի տարածքներու նուազումը նոր գաղթականութիւններու եւ չնակչութեան զանգուածային տեղաշարժերու պատճառ պիտի ըլլան: Բայց կարծեք ժողովուրդներ եւ անոնց ղեկավարները կը բնական այլ մոլորակի վրայ: Կը խօսուի միլիառներով ծախսերու մասին: Լրատուամիջոցները դարձած են ռազմավարական սպայակոյտի կեդրոններ, բոլոր քաղաքացիները հիմա մէկական Պոնափարթ կամ Մաք Արթըր են, բայց բանակ չունին, իրենց սեղանին վրայ հիւլէական ռումբի կոճակ չունին: Եւ համաշխարհային Երրորդ Պատերազմի լայնածիր ռազմափորձերը տեղի կ'ունենան Եւրոպայի կամ չինական ծովուն մէջ:

Բայց ժողովներ կը գումարուին, որոնք խօսքի առատութեան բեմ դարձած են, ուր կը հետապնդուին հզօրներու յաւելեալ իրաւունքի եւ շահերու ձեռքբերման արշաւներ, միշտ յանկերգելով Մարդու իրաւունք եւարդարութիւն: Եթէ խորհրդարաններու եւ ՄԱԿ-ի ժողովներու խօսափողները անջատուէին, կիրքերը նուազ կը հրահրուէին եւ թերեւս աւելի լաւ կ'ապրէինք:

Այսպէս է աշխարհ:

Մեր փոքրացած եւ դեռ փոքրացող երկիրը, - ինքզինքս նուազ ընկճուած զգալու համար, չեմ կրկնէր ընդունուած պարտուած բառը, - մեծերու եւ հզօրներու օրէնքները եւ վարմունքը ընդօրինակելով, քաղաքականութիւն, իշխանութիւն եւ ընդդիմութիւն կը խաղայ, ինքնախաբեութեամբ, երբ երկրին եւ ազգին ղեկը ջարդուած է, ուրիշներ կ'որոշեն մեր փոխարէն՝ ուժի իրաւունքով եւ մենք իրարու դէմ ուժի ամուլ ցուցադրութիւն կ'ընենք, որուն գինը իրենց կեանքով վճարեցին հազարաւոր երիտասարդներ, գինը կը վճարենք հողի շարունակուող կորուստներով: Կարծեք իշխանութիւն եւ իշխանատենչութիւն Եսի եւ Եսերու բախման կրկէս են, ուր ո՛չ ազգ կայ ո՛չ հայրենիք, մոռցուած են:

Շիկացող միջազգային կացութեան մէջ, նուազագոյն վնասով կարենալ դիմագրաւելու համար վտանգները, որոնք կան, որոնց գինը վճարեցինք: Ոչ թէ յաւելեալ դիրքի եւ իրաւունքի համար, այլ գիտակից պատասխանատուութեամբ պէտք է խօսինք պարտութիւններու եւ անոնց այսօրուան եւ

վաղուան հետեւանքներուն մասին, մեր ժողովուրդին խնայելու համար նոր պարտութիւններ, որոնց հետեւանքով այսօր եւ վաղը կրնանք չվերականգնիլ եւ դառնալ անցեալ:

Եթէ իրատես եւ իրաւ հայրենատէր ըլլայինք, չեմ կրկնէր սովորական դարձած հայրենասէրը, մեր ներագգային ներսի եւ դուրսի կեանքի բոլոր մակարդակներուն, իշխանութիւնը կ'անջատուէինք Եսէն, զայն կը կենսագործէինք որպէս ծառայութիւն: Նաեւ ոչինչ ընողներ, ոչինչ ըրածներ, իրենց չբաւարարուած եսերու դառն ու դառնացնող առանձնութեան մէջ, կը դադրէին քեներով սնանող հակութեամբ, անարդարանալիս արդարադարացնելու ճապկումներու մենաւոր հաճոյքին անձնատուր ըլլալէ:: Ազգը եւ հայրենիքը վերականգնումի կարիք ունին:

Այս կարենալ ընելու համար պէտք է նուաճել դուն ալ իրաւունք ունիս ըսելու մեծ առաքինութիւնը, հռոմէական իմաստով՝ որ կը նշանակէ հոգեկան ուժ: Եթէ հեղինակութիւն ունեցող իշխանութիւն, կառոյց կամ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ունենայինք, ան ճշմարիտ համահայկական ոչ-քոջական ժողով մը կը հրաւիրէր, ԱԶԳԻ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԻԹԻ ՆԵՐԿԱՅ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԱՆՍԵԹԵԻԹ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄը ընելու, ֆրանսացին կ'ըսէ՝ Etat des lieux, որպէսզի կարելի է ըլլայ գիտնալ թէ ո՛ր ենք, նպատակ գիտնալ, սխալներու եւ պարտութիւններու տարողութիւնը, նպատակ ճշդել, եւ նայիլ նոյն ուղղութեամբ, հրաժարելով ամէն կարգի թեր եւ դէմ լեզուագարութիւններէ:

Նոյն ուղղութեամբ նայելու համար ուղղութիւն պէտք է ունենալ, այդ ուղղութիւնը ընդունելու եւ չշեղելու համար յանձնառութիւն պէտք է, որ ոչ կողմնապաշտութիւն է եւ ոչ ալ քեներու եւ Եսի քինախնդրութիւններու եւ դատարկաբանութիւններու ուռճացում, որ առանց ոչինչ ընելու մանր քաղքենիի ինքնագոհութեամբ կ'ապրի եւ եւ ուրիշներու սխալը եւ ճիշդը կը կտցէ ամլանալով եւ ամլացնելով, ի վերուստ տրուած (չ)իրաւունքով:

ԱԶԳԻ ԵՒ ՀԱՅՐԵՆԻԹԻ ՆԵՐԿԱՅ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԱՆՍԵԹԵԻԹ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄը ընելէ ետք պէտք է նախաձեռնել, որպէսզի տեղատուութիւնները յաղթահարուին եւ ապագային նայիլ ո՛չ որպէս պարտուած եւ ո՛չ որպէս դիրքապաշտ սիրողականներ:

Վերամուտ է: Պէտք է հաւաքական կամքով պատասխանել հետեւեալ հարցումին. պիտի շարունակենք տնտեսել մեր պարտութիւնները եւ անոնց մանրութները, թէ՛ պիտի ուզենք վերականգնիլ: Պիտի ըմբռնենք, որ այսօր ժամանակը մեր թշնամին է:

Հայրենիքը կ'ըլլայ հողատարածքով Այդ տարածքները կորսնցուցած ենք եւ կը շարունակենք կորսնցնել: Ընկեցիկի հոգեբանութեամբ կ'ըսենք՝ որ տարածքները կը պատկանին, կը պատկանէին այսինչին եւ այնինչին, որ ոչ ոքէ տարածքային պահանջներ չունինք: Ո՛ր եւ հայրենատէր ժողովուրդը եւ զայն առաջնորդողները, որպէսզի հայրենիք մտածեն, որ ազգի գոյութեանական երաշխիքն է: Տեղի ունեցաւ Հայրենայնքում, զոր կոչեցինք արտագաղթ, նահանջի նոյն ախտաւոր հոգեբանութեամբ հայրենադարձութիւն չիրականացուցինք: Բացակայեցաւ յանձնառու հայրենատիրութիւնը, որ փոխարինուեցաւ երգով, տուրիզմով եւ դատարկաբան մտաւորականի զգացական մանրութով զբաղող բանգիտութեամբ:

Կրկին պէտք է խորհիլ Սոկրատի հետ. «Անկումը պարտութիւն չէ:

Պարտութիւն է մնալ հոն ուր ինկած ենք», նոնիսկ եթէ ըլլանք կուշտ փերեզակներ:

Ի՞նչ պէտք է ընել, որ չմնանք հոն ուր ինկած ենք:

Տեսակետ

Նոր Զարգացումներ

ԱՐՄԵՆ ՅՈՎԱՆՓԵՏԱՆ

Նորից մեծ ցաւ ու կորուստ ապրելուց յետոյ, հիմա կարելորդ ու լաւ զարգացումներ կան Հայաստանում: Գրեմ վերնագրային:

ա- Իշխանամետ ծախուած «քաղաքագէտների» հաղորդումները, որ մօտ անցելու մտաւ էին բազմաթիւ լայքեր, հիմա շատ մարդ չի հաւանում:

բ- Մեծ, շատ մեծ չափերի է հասել պահանջը, որ նիկոլն ու ԶԴ-ն ՊԻՏԻ պատասխան տան Սուրմալու շուկան պայթելու համար: Պայթիւնի համար տարբեր պատճառներ են ասում: Համարեա ոչ ոք չի հաւատում, որ այդ տարողութեամբ պայթիւնը կարող է առաջանալ հրավառութեան պայթուցիկների պատճառով:

Հիմնականում նշում է ահաբեկչութիւնը, որ փորձում են հերքել իշխանութիւնները: Կայ նաեւ այն կարծիքը, որ պայթիւնը տեղի ունեցաւ շուկան քանդելու եւ այդ տարածքը յայտնի օլիգարխի յանձնելու համար, որպէսզի նա իր տնտեսական նոր կառոյցն ունենայ այդտեղ:

Ամերիկեան լրատուները մի կարծ լուր գրեցին այն մասին, որ նիկոլէն դիմել են ամերիկեան կողմին՝ մասնագէտներ ուղարկելու Հայաստան՝ պայթիւնի պատճառն իմանալու: Սա արդէն աւելի է մեծացնում ահաբեկչութեան վարկածը:

Մենք չենք կարող վերջնական բան ասել, բայց կար մի ուրիշ կարծիք, որ պայթիւնի թուականը նկատի ունենալով, գուցէ կարելի է ենթադրել, որ դա պատահեց Ադաւոն ու Լաչինի միջանցքը թուրքին յանձնելու՝ նոյնպիսի որոշման գործադրման հետ միաժամանակ՝ մարդկանց միտքը թուրքին յանձնուող տարածքներից շեղելու նպատակով: Պիտի սպասել վերջնական եզրակացութեանն ու յայտարարութեանը:

գ- Յոյս ունեմ Հայաստանում մեջտեղ կը գան անուններ, որոնք բոլոր ընդդիմադիրների եւ ժողովրդի գիտակից խաւի համար ընդունելի կը լինեն, գոնէ որպէս ժամանակաւոր կառավարութիւն: Այս կապակցութեամբ մի քանի հետաքրքիր լուրեր կային: Հաստատ իմանում էք:

դ- Ժողովուրդը սկսել է աւելի սթափ հասկանալ վիճակը Հայաստանում: Նկատելիօրէն պակսել է հակառուս հիւսիսները: Բայց նիկոլականները շարունակում են իրենց կործանարար ուղին, ու

թում է չեն նահանջելու, մինչեւ որ հիմնայաւոր չկործանեն Հայաստանը:

Նրանց զսպելու գործընթացը սկսուած համարենք, եւ ես յոյս ունեմ շատ արագ կարելորդ փոփոխութիւններ կը տեսնենք Հայաստանում:

Հայաստանեան ներկայ իրադարձութիւնների վրայ ազդեց ուկրայինական պատերազմի զարգացումները: ԱՄՆ Կոնգրեսում բարձրաձայնեցին, որ միլիարդներ դոլար մարդասիրական օգնութիւնների մեծ մասը իւրացուել են Ուկրայինայի իշխանութիւնների եւ յայտնի օլիգարխների կողմից, իսկ ռազմական օգնութիւնների միայն 30 տոկոսն է ուղարկուել առաջնագիծ:

Նկատի ունենալով, որ արդէն Մարդու իրաւունքի՝ միջազգային կառոյցները խիստ քննադատում են Ուկրայինայի իշխանութիւններին՝ երկրում խօսքի ազատութիւնները սահմանափակելու եւ ընդդիմադիրների նկատմամբ ճնշում բանեցնելու կապակցութեամբ, թում է որ այս խօսքերը ազդել են կոյր հայ արեւմտապաշտների վրայ, ու նրանք սկսել են վերանայել շատ բան:

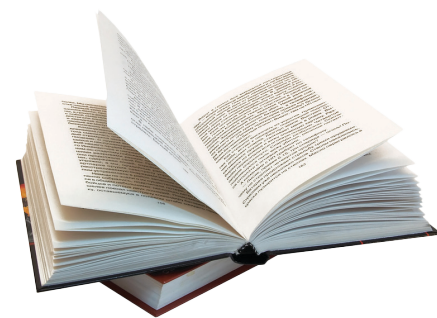
Ու շահ տ հետաքրքիր են եւրոպացիների կողմից՝ Ուկրայինայի իշխանութիւններին քննադատելը: Դա փաստում է, որ նրանք յոգնել են պատերազմից, ու կը ստիպեն Չեչենսկին բանակցութիւններ սկսի ռուսական կողմի հետ: Կարծում եմ պիտի հաստատել, որ ուկրայինական թնջուկի լուծումը Հենրի Էնրիկսի Նախանշած ուղով է լինելու, եւ այստեղ էլ պարտուելու են արկածախնդիր ու վտանգաւոր դեմոկրատները:

Հիմա եւ ապագայում, ով որ կանգնեց նիկոլի, ԶԴ-ի եւ հայութեանը խայտառակ պարտութիւն պարտադրած այս իշխանութիւնների կողքին՝ հայ ազգի դաւաճանն է: Բացառութիւններ չկան:

ԲԱՆ ՈՒ ԳԻՐ

Ազատութեան դրօշին վրայ ես ասեղնագործեցի իմ կեանքի ամենամեծ սերը:

ՖԵՏԵՐԻԺՕ ԿԱՐՍԻԱ ԼՈՐԵԱ

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

30 2022
ՕԳՈՍՏՈՍ

Կրկ Երկ Երեք Չորեք Հինգ Ուրբ Երեք

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

ԿԱՐԵՆ ԴԱԽԻԹՈՎ
(1960)
«Մարտիկ»

Առաջնորդել... Ո՛ր Ենք, Ո՛ր Կուգենք Հասնիլ Եւ Ինչո՛ւ

Սկիզբը Էջ 06

Պարտութեան արդարացման մեկնաբանութիւններով եւ ինքնաբեւութիւններով դատապարտուած ենք մնալու իմ ուր ինկած ենք:

Ազգը կանգնած է գոյութեանական հարցի առջեւ, որուն լուծումը ոչ տուրիքմով եւ ոչ ալ հիմնադրամներով պիտի գայ, այլ՝ քննադատութեամբ եւ ինքնաքննադատութեամբ, որպէսզի սխալները չյաւերժանան որպէս իմաստութիւն:

Սոկրատի իմաստութիւնը պէտք է լրացնել Նելսոն Մանտելայի կենսափորձի իմաստութեամբ: Ան ըսած է. «Պատիւը կը պատկանի անոնց որոնք երբեք չեն հեռանար ճշմարտութենէն, նոյնիսկ մութին եւ դժուարութեան մէջ չեն յանձնուիր յուսալքման՝ հայիոյութիւններու եւ նուաստացումներու պատճառով, նոյնիսկ

պարտութեամբ»:

Պարտութենէն ետք տեր փնտռելու ստրկամտութեան ախտը երբեք չ'առաջնորդեր վերակազմումի: Իսկ վերականգնումի կամքի բացակայութիւնը վերջնական աղետ է, ազգի եւ հայրենիքի անհետացում:

Օգոստոսը կ'աւարտի, միշտ սփիւռք ենք եւ եւ միշտ պառակտուած, պառակտուող, միշտ խուսափելով որակէ եւ ազգային որակէ, որուն Էական յատկանիշն է ճանչնալ թշնամին եւ անձնատուր չլլալ: Թշնամին չէ որ մեզ պիտի վերականգնէ:

Վերամուտ է:

Հրամայական է վերականգնումի հաւաքական կամքի յառաջացումը, որպէսզի շարունակութիւն ըլլանք: Միշտ յիշելով եւ յիշեցնելով՝ որ վաղը միշտ ուշ է:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՓԻՒՈՔԻ ՈՒՍՈՒՄԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆ

Գիտաժողով

Արաբական ծոցի երկիրներու Հայերը
(Արաբական Միացեալ Էմիրութիւններ, Եմեն,
Պահրէյն, Սեուտ. Արաբիա, Զաթար, Զուէյթ, Օման)

Հայկազեան համալսարանի Հայկական Սփիւռքի ուսումնասիրութեան կեդրոնը Երկուշաբթի, 12 եւ Երեքշաբթի 13 Դեկտեմբեր 2022ին պիտի կայացնէ Միջին Արեւելքի հայաճախներուն նուիրուած իր եօթերորդ եւ վերջին գիտաժողովը: Գիտաժողովը պիտի կայանայ անձամբ ներկայութեամբ եւ/կամ հեռահաղորդակցութեամբ:

Արդ, կը հրաւիրենք Սփիւռքի եւ հայրենի բնասերները, օտար հայագետները՝ որոնք հետաքրքրուած են կամ կ'առնչուին վերոյիշեալ հայաճախներու կենսագործունեութեան ուսումնասիրութեան, դիմելու Կեդրոնիս՝ հիմնուելով ստորեւ նշուած տուեալներուն վրայ:

Ա.- Մասնակիցները կրնան ուսումնասիրութիւն ներկայացնել հետեւեալ նիւթերէն որեւէ մէկուն շուրջ.-

- 1) **Պատմութիւն.-** Հայերը վերոյիշեալ երկիրներէն որեւէ մէկուն մէջ՝ 1940ականներէն մինչեւ մեր օրերը:
- 2) **Բնակավայրեր.-** Հայկական բնակավայրերը, ժողովրդագրութիւնը, արհեստները, հայրութեան բնութագրումը տուեալ երկիրներուն մէջ, ներքին կազմակերպումը, կապը եւ առնչութիւնները Սփիւռքի մօտիկ թէ հեռաւոր հայաճախներուն եւն.:
- 3) **Հայ Եկեղեցին (Առաքելական, Կաթողիկէ, Աւետարանական).-** Թեմական կեանք, Հայ Եկեղեցին եւ իր դերը միջկրօնական երկխօսութեան, թէ մարդասիրական աջակցութեան ծիրին մէջ:
- 4) **Ազգային կեանք.-** Հայ կազմակերպութիւններն ու միութիւնները (ընկերային, բարեսիրական, մշակութային, կրթական, մարզական եւն.), անոնց կենսագործունեութիւնը, հոլովոյթը, միջմիութեանական եւ միջշրջանային յարաբերութիւնները:
- 5) **Մշակոյթ.-** Հայ դպրոցները, հայերէնագիտութիւնը, ծայնասփիւռի կայանները, հեռատեսիլի հաղորդումները, երգչախումբերը, թատրոնը, գեղանկարչութիւնը, հայաճախին մշակութային առանձնայատկութիւնները:
- 6) **Համարկում.-** Հայութեան նպաստը վերոյիշեալ երկիրներու մշակոյթին, տնտեսութեան եւ ճարտարարուեստին, առեւտուրին, արհեստներուն եւ շուկային, հաղորդամիջոցներուն եւ ընկերային ու մարդասիրական բնագաւառներուն:
- 7) **Հայերը տեղաբնիկներուն պատկերացումին մէջ.-** Հայերուն պատկերը տեղաբնիկներուն մշակոյթին թէ հանրային հաղորդակցամիջոցներուն մէջ:
- 8) **Սփիւռքահայութեան հետ մշակութային կապերու կոմիտէ/**

Սփիւռքի Նախարարութիւն/Սփիւռքի յանձնակատարի գրասենեակ-հայաճախներ փոխյարաբերութիւն:

9) **Միջպետական յարաբերութիւններ.-** Հայաստանի Հանրապետութիւն-արաբական ծոցի երկիրներ պետական յարաբերութիւնները, անոնց ընթացքը, զարգացումը, փոխգործակցութիւնը:

10) **Հայաստանի քաղաքացիները արաբական ծոցի երկիրներուն մէջ.-** Անոնց կենսագործունեութիւնը, դիմապատկերը, ընդհանուր արժեւորումը:

11) **Ինքնութեան հարցեր.-** Նոր սերունդներու հայերէնախօսութիւնը, մշակութային պաշարը, ինքնութեանական հարցերը:

Բ.- Մասնակցութեան տուեալներ

1) Դիմորդները պարտին մինչեւ 30 Սեպտեմբեր 2022 Կեդրոնին յղել իրենց ուսումնասիրութեան նիւթին վերնագիրը եւ նախատեսած բովանդակութիւնը:

2) Դիմումները եւ նիւթերը քննարկուելէ եւ ընտրուելէ ետք պատասխանը կը տրուի մինչեւ 7 Հոկտեմբեր 2022:

3) Մասնակիցներ պարտին 20 վայրկեան տեւողութեամբ զեկոյցներ ներկայացնել իրենց ուսումնասիրութեան մասին՝ արաբերէն, հայերէն կամ անգլերէն:

4) Մասնակիցները յանձնառու են իրենց ուսումնասիրութիւնները հրատարակութեան տրամադրելու՝ գիտաժողովի զեկուցագիրքին: Հետեւաբար, անոնք պարտին վերջնական ձեւի բերած ըլլալ իրենց ուսումնասիրութիւնները եւ յանձնել զանոնք Կեդրոնին մինչեւ 28 Փետրուար 2023:

Գ. հայկազեան Համալսարանի Հայկական Սփիւռքի Ուսումնասիրութեան Կեդրոնը մասնակիցներուն պիտի տրամադրէ եռօրեայ կեցութիւն:

Ցաւելեալ տեղեկութիւններու եւ մանրամասնութիւններու համար դիմել Հայկազեան Համալսարան, Հայկական Սփիւռքի Ուսումնասիրութեան Կեդրոն.- հեռ. 00961 1 349230 ext. 205, կամ 00961 3 712058, կամ գրել՝ adakessian@haigazian.edu.lb հասցէին:

Հայկական Սփիւռքի Ուսումնասիրութեան Կեդրոն

Լուրեր Արաբական Աշխարհէն

Պաղտատի Կառավարական Գօտիին Մէջ...

Սկիզբը Էջ 01

Բացի այդ, կառավարութեան անվտանգութեան ծառայութեան տեղեկատուական գրասենեակը Twitter-ի միջոցաւ յայտնած է, որ այսօր առաւօտեան «կանաչ գօտին» գնդակոծուած է 4 իրթիռներով, որոնք վնասած են բնակելի համալիրը: Անվտանգութեան ուժերը պարզած են, որ իրթիռներն արձակուած են Ալ-Հապիպա եւ Ալ-Պալատիյաթ շրջաններէն:

Աւելի վաղ Իրաքի վարչապետ Մուսթաֆա Զադէմին կարգադրած էր օգոստոս 30-ը հանգստեան օր յայտարարելու եւ նախօրէին սահմանած պարէտային ժամ

անորոշ ժամանակով երկարաձգելու մասին:

Իրավիճակը Իրաքի մէջ սրուեցաւ, երբ Սաւրը 29 Օգոստոսին յայտարարեց քաղաքական գործունեութեան դադարեցման եւ իր կուսակցութեան բոլոր գրասենեակներու փակման մասին՝ հաշուի առնելով խորհրդարանի արտահերթ ընտրութիւններ հրաւիրելու վերաբերեալ կառավարութեան մէջ համաձայնութեան բացակայութիւնը եւ խորհրդարանի մէջ ընդարձակ դաշինք ձեւաւորելու անհնարինութիւնը, որ յաջորդած էր նախորդ տարուան աշնան ընտրութիւններուն իր խմբակցութեան յաղթանակին:

Դաւանելով ռամկավար եւ ազատական սկզբունքներ, կը հաւատանք բազմակարծութեան եւ ազատ խօսքի իրաւունքի: Հետեւաբար՝ թերթիս մէջ հրատարակուած գրութիւնները անպայման չեն արտայայտեր խմբագրութեանս տեսակետը: Կամքէ անկախ սպորդած վրիպակներու պարագային, կ'ապաւինինք յօդուածագիրներուն եւ մեր ընթերցողներուն ներողամտութեան:

HAIGAZIAN UNIVERSITY
جامعة هاكازيان
ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Armenians in Cuba and Mexico

An illustrated lecture by

Dr. Carlos Antaramian

(Lecturer at UNAM, Autonomous National University of Mexico)

Wednesday, August 31 at 7:00pm, the Haigazian University Auditorium